

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

OBSAH:

| Členské státy se shodly na podobě rozpočtu EU |

| Integrace energetického systému |

| Strategie EU pro vodík |

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

přinášíme Vám novou podobu interního bulletinu Energetika v EU, která popisuje aktuální vývoj evropské energetické politiky a zároveň jej komentuje z pohledu Skupiny ČEZ. Koronavirus zpozdil část jednání k udržitelnosti, následující týdny budou klíčové pro pokrok v přijímání Zelené dohody a revizi emisního cíle do roku 2030. Členské státy čeká diskuse k hodnocení dopadů, které představí jednotlivé scénáře navýšení cílů, přičemž s navýšením emisního cíle můžeme počítat už v nařízení k rámci pro dosažení klimatické neutrality do roku 2050, tzv. klimatickém zákonu, koncem roku. Komise dále připravuje strategii pro udržitelnost v oblasti chemických látek, Osmý akční program pro životní prostředí a novou strategii pro udržitelné finance. Během léta zahájila **veřejnou konzultaci** ke zdanění energie, k jehož analýze vyzvala Rada pro hospodářské a finanční věci v prosinci 2019 s cílem vyhodnotit možné varianty pro případnou revizi směrnice o zdanění energie. Již v roce 2013 navrhovala Komise rozlišit strukturu zdanění na energetickou a emisní složku tak, aby energetická složka byla navázána na energetický obsah paliva a emisní na množství emisí CO₂. Chtěla rozšířit spektra zdaněných činností u emisní složky pro výrobu elektřiny a zároveň osvobodit činnosti v EU-ETS. Nyní uvažuje o revizi minimálních sazeb pro paliva a o přehodnocení současných osvobození od daní, aby se snížily implicitní dotace na fosilní paliva a některá hospodářská odvětví. Případná revize směrnice by měla zohlednit významnou roli, kterou bude hrát elektrifikace během dekarbonizace a měla by nastavit daňová pravidla tak, aby jednak elektroenergetický sektor nebyl znevýhodněný proti jiným zdrojům energie a jednak, aby platily rovné podmínky pro jednotlivé výrobně bezemisní zdroje elektřiny.

Příjemné čtení a pěkný zbytek léta,

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Jaroslav Malsa | Daniel Měšic | Tomáš Pírk | Jan Prášil |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Freeimages.com.

Členské státy se shodly na podobě rozpočtu EU

Next Generation EU

Facilita na podporu oživení a odolnosti

Invest EU

Právní stát

Vlastní zdroje

ČLENSKÉ STÁTY SE SHODLY NA PODOBĚ ROZPOČTU EU

V souvislosti s krizí způsobenou pandemií Covid-19 představila předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová dne 27. května na plenárním zasedání Evropského parlamentu aktualizovaný návrh víceletého finančního rámce (VFR) pro nadcházející rozpočtové období posílený o nástroj Next Generation EU (NGEU).

Vedoucí představitelé členských států a vlád EU dosáhli **dohody** ohledně podoby rozpočtu EU na roky 2021 až 2027, včetně nového nástroje NGEU, na mimořádném zasedání Evropské rady ve dnech 17. až 21. července. Po více jak dvou letech od předložení **návrhu** dlouhodobého rozpočtu EU v květnu 2018 je tak Rada připravená na interinstitucionální jednání. V reakci na závěry Evropské rady dal Evropský parlament v **usnesení** ze dne 22. července jasně najevo, že projednanou podobu VFR nepovažuje za uzavřenou věc.

Europoslanci dlouhodobě avizují, že svůj souhlas neudělí bez dohody o zavedení souboru nových vlastních zdrojů, mechanismu na ochranu rozpočtu při nedodržování právního státu či výše financování stěžejních programů. K návrhu dlouhodobého rozpočtu EU se **vyjádřili** již v listopadu 2018 a pozici pro jednání v rámci triologu **přijali** v říjnu 2019. V souvislosti s chystaným plánem obnovy pak v **usnesení** z května letošního roku apelovali na Komisi, aby zajistila přiměřené financování VFR a jeho dlouhodobých investic, které by neměly být ohroženy kvůli financování nástroje na podporu oživení. Zároveň upozornili, že upřednostňují vyplácení finančních prostředků z nástroje NGEU prostřednictvím grantů.

Čas na dosažení kompromisu v rámci triologu mají evropské instituce do konce roku 2020. Pokud k dohodě ohledně VFR nedojde včas, bude ohroženo čerpání v rámci nových programů. S cílem zajistit kontinuitu programů vyzval Evropský parlament formou **usnesení** Komisi, aby předložila pohotovostní plán pro případ, že nový víceletý finanční rámec nebude dohodnut k 1. lednu 2021.

Celková výše finančních prostředků

Prezidenti a premiéři členských zemí EU se shodli na ambiciózním balíčku v celkové výši 1 824 miliard eur spojujícím standardní VFR s mimořádným mechanismem **Next Generation EU**, jehož cílem je řešit dopady krize způsobené pandemií Covid-19.

Maximální celkový objem výdajů EU27 z rozpočtu EU na období 2021 až 2027 v prostředcích na závazky by měl činit 1 074 miliard eur. Tato částka je sice nižší než dosud projednávaná výše rozpočtu EU (více viz únorový **bulletin** Energetika v EU), nicméně na tuto změnu je třeba nahlížet v kontextu celkového navýšení objemu rozpočtu prostřednictvím nástroje NGEU, který by měl formou půjček na kapitálových trzích zajistit dodatečné finanční prostředky až do výše 750 miliard eur.

Členské státy se také shodly, že nařízení o VFR i nařízení o NGEU bude obsahovat právně závazný cíl určující, že na projekty v oblasti klimatu bude směřovat 30 % celkových výdajů. Obecně bude platit, že veškeré výdaje EU musí být v souladu s cíli Pařížské dohody.

Členské státy se shodly na podobě rozpočtu EU

Next Generation EU

Facilita na podporu oživení a odolnosti

Invest EU

Právní stát

Vlastní zdroje

NEXT GENERATION EU

Next Generation EU je koncipovaný jako dočasný nástroj, který bude možné využívat prostřednictvím jednotlivých programů, a to do konce roku 2023. Související platby budou provedeny nejpozději do konce roku 2026.

Vypůjčené finanční prostředky budou určeny výhradně k řešení důsledků krize způsobené pandemií Covid-19. Po intenzivní diskusi Rada dospěla ke kompromisnímu řešení poměru půjček a grantů. Ve formě grantů by z nástroje NGEU mělo být rozděleno 390 miliard eur a na půjčky bude vyhrazeno 360 miliard eur.

Finanční prostředky generované nástrojem NGEU budou přiděleny do sedmi programů, přičemž představitelé států a vlád EU se shodli, že jejich převážná část bude určena pro **facilitu na podporu oživení**. Rada odsouhlasila konkrétní částky v rámci nástroje NGEU určené pro jednotlivé programy (v miliardách eur): **facilita na podporu oživení a odolnosti** (672,5), **Horizont Evropa** (5), **InvestEU** (5,6), **Fond pro spravedlivou transfor-**

maci (10), **rozvoj venkova** (7,5), **rescEU** (1,9), **ReactEU** (47,5).

Splácení půjček je naplánováno až do roku 2058. Rada se za účelem pokrytí těchto závazků EU shodla na dočasném navýšení stropu vlastních zdrojů o 0,6 procentního bodu (ten je v současné době stanoven na 1,4 % HND všech členských států). Evrop-

ský parlament v této souvislosti připomíná svoji pozici, že splácení společného dluhu by nemělo být řešeno navýšením příspěvků členských států a za jediný přijatelný způsob splácení považuje vytvoření nových **vlastních zdrojů**.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Členské státy se
shodly na podobě
rozpočtu EU

Next Generation EU

Facilita na podporu
oživení a odolnosti

Invest EU

Právní stát

Vlastní zdroje

FACILITA NA PODPORU OŽIVENÍ A ODOLNOSTI

Prostřednictvím facility na podporu oživení a odolnosti by mělo být rozděleno celkem 672,2 miliard eur. Z této částky je na půjčky vyhrazeno 360 miliard eur a na granty 312,5 miliard eur, přičemž maximální objem půjček pro každý členský stát by neměl přesáhnout 6,8 % jeho HDP. Objem 70 % grantů bude přidělen v letech 2021 až 2022 a zbývajících 30 % v roce 2023. Předběžné financování bude vyplaceno v roce 2021 a mělo by činit 10 %.

Facilita na podporu oživení a odolnosti je určena pro všechny členské státy s prioritním zaměřením na ty, které jsou současnou krizí zasaženy nejvíce. Klíčem pro přidělování příspěvků je vedle životní úrovně i hledisko nezaměstnanosti v období 2015 až 2019, přičemž na rok 2023 Rada navrhuje nahradit kritérium nezaměstnanosti kumulativní ztrátou reálného HDP za roky 2020 a 2021.

Čerpání z facility na podporu oživení a odol-

nosti je podmíněno vypracováním vnitrostátních plánů na podporu oživení a odolnosti. Vlády si v nich v souladu s doporučeními v rámci evropského semestru stanoví agendu reforem a investic na roky 2021 až 2023. Nezbytným předpokladem kladného posouzení plánů je i shoda s ekologickou a digitální transformací či uspokojivé plnění klimaticko-energetických cílů EU.

Co se týká spravování facility na podporu

oživení a odolnosti upřednostnila Evropská rada mezivládní přístup, podle kterého by národní plány posuzovala Komise a prostřednictvím prováděcího aktu předložila ke schválení Radě, která by rozhodovala kvalifikovanou většinou. S takovým postupem však nesushlasí Evropský parlament (EP) a vyzývá k provádění parlamentní kontroly ex ante, zapojení EP do aktů v přenesené pravomoci a do následného ověřování toho, zda jsou finanční prostředky řádně vynakládány.

Členské státy se shodly na podobě rozpočtu EU

Next Generation EU

Facilita na podporu oživení a odolnosti

Invest EU

Právní stát

Vlastní zdroje

INVEST EU

V návrhu **nařízení** na vytvoření programu InvestEU z června 2018 Komise předložila model, který zastrešuje celou řadu stávajících finančních nástrojů a navazuje na principy investičního plánu pro Evropu (EFSI), tzv. Junckerova plánu.

Záměrem je podpořit mobilizaci veřejných a soukromých investic, které splňují princip adicionality, kdy finanční pomoc pouze doplňuje prostředky příjemce. Garance EU přispěje ke snížení rizika projektů a zvýší kapacitu Evropské investiční banky (EIB) (která bude hlavním prováděcím partnerem programu InvestEU) případná rizika přijímat.

V souvislosti s krizí způsobenou pandemií Covid-19 **navrhla** Komise v květnu 2020 zvýšení objemu garancí na 75 miliard eur (původní návrh počítal s 38 miliardami eur). Nově také rozšiřuje tzv. tematická okna, prostřednictvím kterých bude možné finanční prostředky využít. Vedle kapitol inteligentní infrastruktury, výzkumu, vývoje a inovace, malých a středních podniků a sociálního podnikání by k dispozici měl být také nástroj

pro strategické investice, který by podpořil mobilizaci investic k posílení odolnosti strategických odvětví (zejména pokud jsou spojena s ekologickou a digitální transformací) a klíčových hodnotových řetězců na evropské úrovni.

Na mimořádném zasedání Evropské rady rozhodli zástupci členských států o snížení finančních prostředků určených na záruky v investičním fondu InvestEU. Pokles financování stěžejních programů EU však není přijatelný pro Evropský parlament, který trvá na navýšení prostředků nad částky navrhované Evropskou radou tak, aby bylo možné uskutečnit priority EU v oblasti Zelené dohody a digitální agendy.

V rámci programu InvestEU bude zřízen zvláštní režim pro **spravedlivou transformaci** jakožto druhý pilíř **mechanismu** pro spravedlivou transformaci.

Členské státy se shodly na podobě rozpočtu EU

Next Generation EU

Facilita na podporu oživení a odolnosti

Invest EU

Právní stát

Vlastní zdroje

PRÁVNÍ STÁT

Současně s návrhem víceletého finančního rámce na příští období předložila Komise v květnu 2018 **návrh nařízení o ochraně rozpočtu EU v případě všeobecných nedostatků týkajících se právního státu.**

Navrhované nařízení definuje pojem právního státu a všeobecného nedostatku. Dále vymezuje konkrétní opatření pro případ, že dojde k porušení právního státu, a stanoví postup, jakým budou tato opatření přijímána. Konkrétně by v případě porušení finančních zájmů EU členským státem měla Rada o návrhu Komise hlasovat obrácenou kvalifikovanou většinou (rozhodnutí Rady se považuje za přijaté, pokud Rada nerozhodne kvalifikovanou většinou o zamítnutí návrhu Komise).

Návrh propojení financování EU s právním státem byl během jednání na úrovni Evropské rady jedním z nejspornějších. Jeho zavedení prosazují zejména čistí plátcí, a naopak Maďarsko a Polsko usilují o oslabení vazby mezi čerpáním z rozpočtu EU a dodržováním zásad právního státu. Ve svých závěrech Ev-

ropská rada potvrdila, že režim podmíněnosti bude zaveden. Nicméně vyzvala Evropskou komisi, aby navrhla nová opatření pro případ porušení uvedených zásad, přičemž případné sankce by v Radě měly být přijímány kvalifikovanou většinou.

Takový postup však není v souladu s pozicí Evropského parlamentu, který dlouhodobě

avizuje, že bez účinného mechanismu na ochranu rozpočtu EU svůj souhlas neudělí. V reakci na závěry Evropské rady, europoslanci vyslovili zklamání a požadují hlasování obrácenou kvalifikovanou většinou. Finální podoba mechanismu na ochranu právního státu je stále předmětem dalšího jednání v rámci trialogu.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Členské státy se
shodly na podobě
rozpočtu EU

Next Generation EU

Facilita na podporu
oživení a odolnosti

Invest EU

Právní stát

Vlastní zdroje

VLASTNÍ ZDROJE

Pro nadcházející rozpočtové období navrhla Evropská komise zajistit financování VFR z alternativních zdrojů založených na systému vlastních příjmů přímo spojených s politickými prioritami. Rozšíření vlastních zdrojů by umožnilo snížit vnitrostátní příspěvky založené na hrubém národním důchodu (HND), které jsou primárním zdrojem příjmů rozpoč-

tu EU. Podle předpokladu Komise by nové vlastní zdroje mohly představovat až 12 % celkového rozpočtu EU a přispět částkou až 22 miliard eur ročně.

Členské státy se během červencového mimořádného zasedání shodly pouze na zavedení vlastního zdroje založeného na nerecyklovatelném plastovém odpadu, a to s použitelností od 1. ledna 2021. Zároveň pověřily Komisi, aby v první polovině roku 2021 předložila ná-

vrhy na zavedení dalších vlastních zdrojů tak, aby mohly být zavedeny nejpozději od 1. ledna 2023. Konkrétně jde o příjem z mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (veřejná konzultace k tomuto mechanismu je **otevřená** do 28. října) a příjem z digitálního poplatku. Ve stejném časovém rámci s cílem nasměrovat část výnosů z EU ETS do rozpočtu EU by Komise měla předložit návrh revize EU ETS, který by mohl být rozšířen o leteckou a námořní dopravu. Závěrečná zpráva Evropské rady dále uvádí, že v průběhu příštího VFR bude EU usilovat o zavedení dalších vlastních zdrojů, mezi něž může patřit daň z finančních transakcí.

V reakci na závěry Evropské rady připomíná Evropský parlament, že neposkytne souhlas s VFR, pokud nedojde k zavedení souboru nových vlastních zdrojů do konce rozpočtového období, tj. do roku 2027. Europoslanci požadují právně závazný harmonogram pro zavedení dodatečných vlastních zdrojů v průběhu první poloviny příštího VFR, vč. daně z finančních transakcí a společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob. Přezkum v polovině období VFR by pak měl být využit k přidání dodatečných vlastních zdrojů.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Klimatický zákon

Trajektorie snižování
emisí

Modernizační fond

KLIMATICKÝ ZÁKON

Návrh **klimatického zákona**, který má legislativní formu nařízení, předložila Evropská komise dne 4. března letošního roku. Právní rámec pro klima ukládá Komisi prozkoumat možnosti a navrhnout nový cíl do roku 2030 pro snižování emisí. Zároveň Komisi zmocňuje, aby formou delegovaných aktů přijala trajektorii snižování emisí na období 2030 až 2050 a stanoví mechanismus kontroly pokroku členských států v souvislosti se snahou klimatické neutrality dosáhnout.

Nový cíl pro snižování emisí do roku 2030

Návrh evropského právního rámce pro klima stanoví závazný cíl směřující k dosažení nulových emisí skleníkových plynů do roku 2050 a cestu, jak tohoto cíle dosáhnout. Ukládá Komisi, aby na základě posouzení dopadů prozkoumala možnost stanovení nového cíle EU do roku 2030, tj. 50% až 55% snížení emisí skleníkových plynů ve srovnání s rokem 1990 a do září 2020 navrhla nový emisní cíl Radě a Evropskému parlamentu. V návaznosti na takto revidovaný cíl by pak do června

2021 měla přezkoumat všechny relevantní politické nástroje a v případě potřeby navrhnout jejich revizi tak, aby se dodatečné snížení emisí umožnilo.

V souvislosti s ambicí navýšení emisního cíle do roku 2030 zůstávají členské státy EU rozděleny. Skupina států, mezi které patří i Dánsko, Švédsko, Finsko, Nizozemsko, Španělsko či Lotyšsko, dlouhodobě podporují navýšení cíle nejméně na 55 % (ze současných 40 %) ve srovnání s úrovní emisí z roku 1990. Na druhé straně země střední a východní Evropy upozorňují na sociálně-ekonomické dopady, které by navýšení emisního cíle (na 50 % nebo 55 %) přineslo. Další skupina členských zemí, mezi které patří i Francie a Německo, zastává pozici, že navýšení by nemělo přesáhnout 55 %.

Podstatné posílení emisního cíle navrhuje v Evropském parlamentu zpravodajka Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) Jytte Gutelandová (S&D). Ve **zprávě**, kterou předložila začátkem května, navrhuje 65% snížení emisí ve srovnání s rokem 1990, přičemž europoslanci se v plénu dosud shodli na požadavku navýšení cíle ze současných 40 % na 55 %. Europo-

slankyně zároveň prosazuje, aby Komise do září 2025 předložila návrh na stanovení průběžného klimatického cíle pro rok 2040, konkrétně snížení emisí v rozmezí 80 až 85 %. Dále pro zajištění kontinuity navrhuje doplnit cíl pro záporné emise po roce 2050 tak, aby se po dosažení klimatické neutrality zajistilo, že pohlcování skleníkových plynů překročí vyprodukované emise, a to jak na úrovni EU, tak současně v každém členském státě.

Dialog o finanční podpoře zelených projektů

Na neformálním zasedání ve dnech 13. až 14. července potvrdili ministři životního prostředí environmentální priority EU pro nadcházející období. Mezi nejdiskutovanější otázky patřila dohoda ohledně klimatického zákona, včetně možnosti finanční podpory environmentálních projektů ze zdrojů EU.

Zástupci členských států potvrdili požadavek, aby víceletý finanční rámec pro nadcházející rozpočtové období významně podpořil projekty, které přispějí k dosažení klimatických cílů EU. Zdůraznili zejména význam dialogu o podobě **Fondu pro spravedlivou transformaci**, který může regionům s velkou závislostí

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

**AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE**

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Klimatický zákon

na uhlí přispět k řešení negativních sociálně-ekonomických dopadů transformace.

Trajektorie snižování
emisí

Současná pozice Rady předpokládá, že na projekty v oblasti klimatu bude v příštím

Modernizační fond

rozpočtovém období směřovat 30 % celkových výdajů rozpočtu EU i finančních prostředků získaných nástrojem Next Generation EU. Pozice členských států tak jde nad rámec

předložený Evropskou komisí, která pro oblast klimatu navrhla 25% zacílení.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Klimatický zákon

Trajektorie snižování
emisí

Modernizační fond

TRAJEKTORIE SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Mechanismus kontroly pokroku na cestě k dosažení cíle klimatické neutrality do roku 2050 je založen na pravidelném podávání zpráv členskými státy a důkladném hodnocení ze strany Komise. Vychází z předkládání integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu (NIKEP) členskými státy.

Komise bude každých pět let, počínaje rokem 2023, posuzovat soudržnost a přiměřenost vnitrostátních opatření, přičemž členskými státům, jejichž počínání nebude v souladu se snahou dosáhnout klimatické neutrality, vydá doporučení k nápravě. Návrh klimatického zákona zároveň zmocňuje Komisi, aby formou delegovaných aktů přijala trajektorii snižování emisí na období 2030 až 2050.

Navrhovaná podoba monitoringu a stanovení trajektorie se setkala s četnými výhradami jak v Radě, tak v Evropském parlamentu. Kritice čelí zejména návrh na zmocnění Komise k vydávání delegovaných aktů v souvislosti s nastavením trajektorie pro snižování emisí. Právní služba Evropského parlamentu v této souvislosti dospěla k názoru, že takový po-

stup není v souladu s článkem 290 SFEU. Europoslankyně Gutelandová, která je ve výboru ENVI za zprávu EP zodpovědná, proto takový postup odmítla a doporučila běžný legislativní postup za účasti Evropského parlamentu a Rady. Dále, s cílem zajistit nezávislý vědecký orgán, který by monitoroval snižování emisí a posuzoval soulad opatření a pokrok při dosahování klimatické neutrality a plnění klimatických závazků, zpravodajka navrhuje vytvoření Evropského panelu pro změnu klimatu (EPCC). Více o závěrech právní služby EP viz dubnový [bulletin](#) Energetika v EU.

Uhlíkový rozpočet

Švédská europoslankyně Gutelandová v návrhu zprávy dále požaduje, aby Komise do 30. června 2021 předložila legislativní návrh na zavedení uhlíkového rozpočtu EU, který stanoví zbývající celkové množství emisí skleníkových plynů (rozdělených podle hospodářských odvětví), které mohou být vyprodukovány, aniž by byly ohroženy závazky EU podle Pařížské dohody. Komise by měla tento uhlíkový rozpočet EU zohlednit při navrhování emisní trajektorie a v rámci monitoringu pokroku při dosahování klimatické neutrality.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Klimatický zákon

Trajektorie snižování
emisí

Modernizační fond

MODERNIZAČNÍ FOND

Česká republika bude mít od příštího roku nově možnost čerpat finanční prostředky z Modernizačního fondu. Ten byl zřízen v rámci **revidované směrnice o EU ETS na období 2021 až 2030 (4. fáze EU ETS)**. Fond je určený na modernizaci energetických systémů a zlepšení energetické účinnosti v 10 členských státech EU s nižšími příjmy, které měly v roce 2013 HDP na obyvatele pod 60 % průměru Unie.

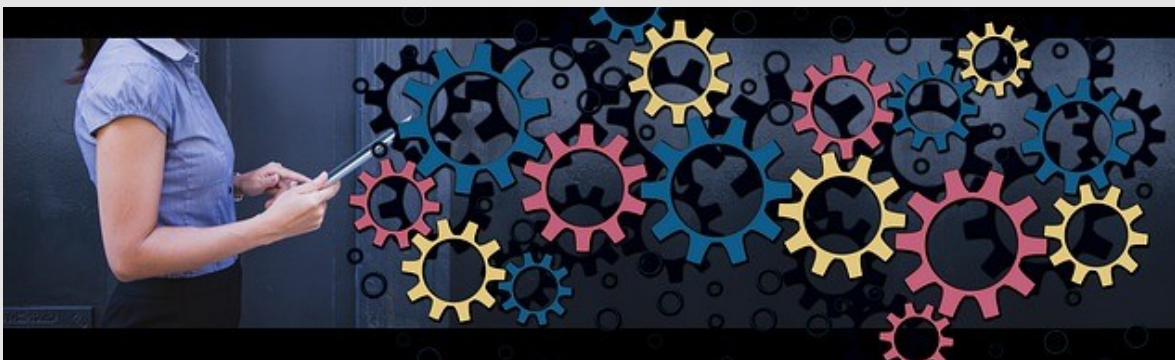
Mezi ně patří i Česká republika (vedle Bulharska, Estonska, Chorvatska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Polska, Rumunska a Slovenska). Podle odhadu Evropské komise by Modernizační fond měl mít v daném období k dispozici zhruba 14 miliard eur. A to v závislosti na ceně emisních povolenek, protože hlavním zdrojem financí pro něj budou výnosy z jejich dražeb v rámci schématu EU ETS. Modernizační fond bude mít během 4. fáze schématu EU ETS k dispozici 2 % z celkového množství povolenek. Pět členských států, mezi které patří i Česká republika, zvolilo možnost do fondu převést také derogační či solidární povolenky. Za dražbu povolenek a správu

aktiv fondu bude zodpovědná Evropská investiční banka (EIB).

Konkrétní podíl pro Českou republiku má dosahovat 15,6 %. Při současných cenách povolenek se dá předpokládat, že celková částka, kterou ČR v daném období získá na podporu nízkouhlíkové energetiky, bude přibližně 120 miliard korun.

V souladu se zacílením Modernizačního fondu, může Česká republika tyto prostředky využít na investice do rozvoje obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti, skladování energie a modernizace energetických sítí, včetně dálkového vytápění. Navíc v regionech procházejících **transformací** také na rekvalifikaci pracovníků, vzdělávání či nově začínající a inovativní podniky (start-ups).

Novela zákona č. 383/2012 Sb. implementující Modernizační fond do českého práva v § 12 (1) definuje jeho velikost i způsob využití. Vzhledem k tomu, že všechny povolenky určené původně pro stávající výrobce elektřiny byly převedeny do tohoto fondu, je odpovídající část prostředků přednostně určena pro jejich projekty směřující k modernizaci, diverzifikaci a dekarbonizaci odvětví energetiky. Zbylé prostředky by měly být využity pro projekty vedoucí ke snižování emisí skleníkových plynů, využití OZE a zvyšování energetické účinnosti (EE), které nemohou být dle evropské legislativy financovány z jiných zdrojů. Pro Skupinu ČEZ jsou klíčové programy podporující výstavbu nových zdrojů OZE a změnu palivové základny a modernizaci SZTE.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJIntegrace energetického
systému

Skladování energie

INTEGRACE ENERGETICKÉHO SYSTÉMU

Dne 8. července zveřejnila Evropská komise **strategii EU pro integraci energetického systému**. Nastiňuje, jakým způsobem je možné přistupovat k energetickému systému jako k celku, včetně propojení jednotlivých odvětví tohoto sektoru a vytvoření pevných vazeb.

S cílem nákladově efektivní dekarbonizace a urychlení přechodu na klimaticky neutrální ekonomiku předkládá Komise celkem 38 opatření, která mají přispět k provedení nezbytných reforem energetického systému. Zahrnují revizi stávajících právních předpisů, finanční podporu, reformu řízení trhu, podporu výzkumu a inovací či posílení infrastruktury.

Samotná integrace je založena na třech pilířích. Klíčovým prvkem je snaha vytvořit oběhový energetický systém, který bude založený na principu E1st - energetické účinnosti v první řadě. Za druhé bude nutné zajistit, aby v rámci elektrifikace koncových uživatelských odvětví, jako jsou budovy, průmysl

a doprava, byla důsledně využívána elektřina vyrobená z obnovitelných zdrojů. A konečně za třetí, v odvětví, kde je elektrifikace obtížná, je záměrem podpořit přechod na obnovitelná a nízkouhlíková paliva, zejména na čistý vodík.

Princip E1st

Důsledné uplatňování principu energetické účinnosti přispívá ke snižování výdajů za energii, snižuje závislost na fosilních palivech a chrání životní prostředí. Komise proto hodlá vydat pokyny členským státům, jak v souvislosti se zásadou E1st účelně provést implementaci právních předpisů EU do národních legislativ. Zároveň avizuje další opatření nad rámec již přijaté legislativy, která by spotřebitelům umožnila posuzovat úspory energie v celém energetickém systému, včetně těžby, výroby, dopravy, recyklace či skladování energie.

Jako účinný nástroj pro porovnání skutečných úspor energie Komise preferuje faktor spotřeby primární energie (PEF) a v rámci revize směrnice o energetické účinnosti (EU) 2018/2002, která je avizovaná na červen 2021, hodlá přezkoumat, zda současná usta-

novení právních předpisů zajišťují přiměřené uplatňování PEF členskými státy. Důležitou součástí plánovaných reforem bude i chystaná **renovační vlna**. Komise také nastiňuje potenciál účinnějšího využití lokálních zdrojů energie pro bydlení, znovuvyužití odpadního tepla z průmyslových objektů či datových center.

Elektrifikace

Na cestě ke klimatické neutralitě se podle předpokladu výrazně zvýší poptávka po čisté elektřině. Komise uvádí, že podíl elektřiny na konečné spotřebě do roku 2030 vzroste z dnešních 23 % na 30 % a na 50 % do roku 2050, přičemž rostoucí poptávku po elektřině bude nutné zabezpečit z obnovitelných zdrojů energie. Do roku 2030 by se proto podíl obnovitelné energie na skladbě elektřiny měl zdvojnásobit na 55 % až 60 % a v roce 2050 se předpokládá 84% podíl obnovitelných zdrojů.

Zvýšenou poptávku po elektřině částečně pokryjí pobřežní větrné elektrárny, jejichž potenciál pro EU v podobě instalované kapacity do roku 2050 Komise odhaduje na 300 až 450 GW (oproti dnešním 12 GW,

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Integrace energetického systému

Skladování energie

resp. 20 GW vč. UK). Výrobu elektřiny na moři Komise zároveň spojuje s příležitostí pro výrobu zeleného vodíku. V souvislosti s elektrifikací jednotlivých koncových uživatelských odvětví se Komise zaměřuje na sektor budov, průmysl a dopravu. V oblasti renovací budov připravuje iniciativu **renovační vlna**. Zaměřit se hodlá zejména na možnosti modernizace dálkového vytápění, zavádění tepelných čerpadel či nástěnných dobíjecích stanic pro elektromobily. Finanční prostředky na elektrifikaci budov bude možné čerpat z fondů EU, včetně kohezních fondů a nástroje **Invest EU**.

V oblasti průmyslu se tepelná energie podílí na spotřebě 60 %. Proto Komise ve snaze dekarbonizovat a elektrifikovat průmysl zaměřuje pozornost na zavádění tepelných čerpadel, regeneraci odpadního tepla či inovativní technologické procesy, přínosné pro elektrifikaci. Financování pilotních projektů bude možné prostřednictvím nástrojů jako jsou Horizont Evropa či Inovační fond.

Pro dekarbonizaci dopravy je zcela zásadní její elektrifikace. Komise předpokládá, že v roce 2025 budou elektromobily, což do ceny pořizovacích nákladů, srovnatelné s vozidly se spalovacím motorem. Strategii pro udržení

telnou mobilitu Komise chystá zveřejnit na podzim letošního roku. Podmínkou pro rozvoj elektromobility je postupné zavádění dobíjecí infrastruktury. Zelená dohoda počítá do roku 2025 s ambiciózním cílem zprovoznit v EU alespoň 1 milion dobíjecích míst. Jejich výstavbu podpoří finanční prostředky z programu InvestEU a Nástroje na propojení Evropy (CEF). V rámci regionů bude možné čerpat podporu na zelenou mobilitu prostřednictvím kohezních fondů či z **facility na podporu oživení a odolnosti**.

V rámci Zelené dohody Komise avizovala revizi všech relevantních legislativních opatření. S cílem zajistit trvalý růst dodávek elektřiny z obnovitelných zdrojů Komise chystá revizi **směrnice o obnovitelných zdrojích energie**, kterou by měla představit v červnu 2021. Zaměřit se mj. hodlá na minimální cíle a kritéria pro zadávání veřejných zakázek v souvislosti s obnovitelnou elektřinou, odstranění překážek v podobě daňového zatížení elektrické energie používané pro vytápění či podporu elektrifikace dopravy. Se záměrem přizpůsobit zdanění energetických produktů **ambicím EU v oblasti klimatu**, chystá Komise revizi **směrnice o zdanění energie**. Veřejná konzultace k této revizi je **otevřená**

do 14. října letošního roku. Dále Komise do konce roku 2021 předloží návrh revize směrnice o alternativních palivech a nařízení o transevropské dopravní síti TEN-T, přičemž má v úmyslu posílit součinnost mezi politikami TEN-T a TEN-E (transevropská energetická síť). Ve stejném termínu také hodlá vypracovat síťové tarify, které umožní flexibilitu na straně poptávky.

Čistý vodík

V sektorech, kde je dekarbonizace prostřednictvím elektrifikace obtížná, je záměrem používat jako palivo čistý vodík, vyrobený elektrolýzou při použití obnovitelných zdrojů energie. Využití by měl čistý vodík najít zejména v letecké či námořní dopravě, při přepravě velkých nákladů, při vytápění a v některých průmyslových odvětvích, jako je ocelářství, rafinerie a chemický průmysl, včetně výroby zelených hnojiv. V současné době je vodík vyráběn převážně z fosilních paliv a pokrývá necelé 2 % evropské spotřeby. S cílem podpořit rozvoj výroby čistého vodíku předložila Komise **Strategii pro vodík**, ve které se zaměřila na celý hodnotový řetězec, od jeho výroby, přes skladování, přepravu až po jeho využívání.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJIntegrace energetické-
ho systému

Skladování energie

SKLADOVÁNÍ ENERGIE

Přechod od fosilních paliv na nízkouhličkové zdroje a související **elektrifikace s sebou přináší zvýšenou potřebu zajistit výrobu dostatečně účinných baterií. S cílem řešit tuto průmyslovou výzvu založila Evropská komise v říjnu 2017 Evropskou bateriovou alianci (EBA), která spojuje více jak 120 subjektů zastupujících celý hodnotový řetězec výroby baterií.**

Mezi aktuální **priority** aliance patří zajištění udržitelných dodávek strategických surovin. Předpokládá se, že v důsledku nárůstu výroby baterií bude do roku 2030 EU potřebovat 18krát více lithia než v současnosti a pětkrát více kobaltu. A do roku 2050 naroste potřeba lithia oproti dnešku 60krát. V současnosti je EU plně závislá na dovozu lithia. S cílem posílit strategickou soběstačnost zahájila EU čtyři udržitelné projekty těžby lithia (ES, PT, DE/CZ, DE/FR) v celkové výši 2 miliardy eur. Očekává se, že tyto projekty by do roku 2025 měly pokrýt 80 % evropské poptávky. EK dne 3. září **předložila akční plán pro kritické suroviny** včetně seznamu kritických surovin k roku 2020 a **prognostickou studii** z hle-

diska let 2030 a 2050.

Spolupráce v rámci EBA přináší mimořádné příležitosti zapojit se do realizace projektů, které provází značná dynamika. V rámci IP-CEI **schválila** Komise podle pravidel pro veřejnou podporu projekt na podporu výzkumu a inovací v oblasti baterií, do kterého jsou zapojeny Belgie, Finsko, Francie, Itálie, Německo, Polsko a Švédsko. Jiným příkladem spolupráce je srpnové rozhodnutí německé vlády investičně podpořit švédskou továrnu na bateriové články Northvolt. Díky spolupráci si tak německé společnosti zajistí dlouhodobou dodávku lithio-iontových článků potřebných pro výrobu elektrických vozidel.

Se záměrem dále podpořit konkurenceschopnost evropského průmyslu v oblasti výroby baterií a zajistit udržitelnost a oběhovost celého výrobního cyklu hodlá Komise v říjnu předložit návrh revize směrnice o bateriích. Cestovní mapu k chystané iniciativě zveřejnila v květnu. Nový regulační rámec se zaměří především na pravidla pro recyklaci zejména na zajištění opětovného využití cenných materiálů, dále na řešení problematiky baterií, které nelze znovu nabíjet, a to s cílem jejich postupného vyřazování, a na požadavky

pro udržitelnost, včetně uhlíkové stopy při výrobě, etického získávání surovin či bezpečnosti dodávek.

Skupina ČEZ vidí v oblasti výroby baterií obchodní příležitost, oslovila zahraniční technologické partnery i velké hráče z automobilového průmyslu a chystá se vystavět první českou gigafactory. Továrna by měla vyrůst na jednom z brownfieldů v regionu postíženém těžbou uhlí a jejím nynějším útlumem. Roční výrobní kapacita se bude pohybovat okolo 20 GWh a očekává se vytvoření až 1700 pracovních míst. Vedle přípravy továrny na lithiové baterie vstoupila společnost ČEZ v první polovině roku 2020 do společnosti Geomet, kde získala 51% podíl. Společnost vlastní přednostní práva na průzkum a těžbu lithia na Cínovci v Krušných horách. Lithium je jedním ze základních prvků důležitých pro výrobu lithiových baterií vhodných do elektrovozidel nebo pro stacionární účely. Projekt zahrnuje roční těžbu 1,7 mil tun horniny i jejího zpracování ve sloučeninu (hydroxid lithný) použitelnou pro účely výroby baterií a nyní se nachází ve fázi technickoekonomického zhodnocení a přípravy finální studie proveditelnosti. Vlastní těžba by měla začít v roce 2025.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Fond pro spravedlivou
transformaci

FOND PRO SPRAVEDLIVOU TRANSFORMACI

V souvislosti s ambicemi o dosažení klimaticky neutrální EU a přechodem na nízkoemisní energetiku je nutné řešit četné ekonomické a sociální výzvy. Členské země EU mají při řešení těchto otázek rozdílnou výchozí pozici, a to s ohledem na geografické a ekonomické podmínky či skladbu současného energetického mixu. Transformace je finančně náročná zejména pro regiony s vyšší závislostí na uhlí. Ty jsou nuceny vytvářet nové pracovní příležitosti, a to v souladu s environmentálními prioritami.

Evropský parlament proto předložil v listopadu 2018 požadavek na vytvoření samostatného fondu v rámci nadcházejícího VFR, který by v souladu s principem spravedlivé transformace pomohl řešit negativní socioekonomické a environmentální dopady přechodu od hospodářství závislého na uhlí. Europoslanci předpokládali přidělení finančních prostředků ve výši 4,8 miliard eur. Pařížská

dohoda v této souvislosti zahrnuje odkaz na principy spravedlivé transformace a solidarity, které mohou přispět k získání veřejného mínění, resp. podpory pro přechod k zelené energetice.

Finanční zdroje pro JTF

Současná Evropská komise pod vedením předsedkyně Ursuly von der Leyenové podpořila ambiciózní klimatické cíle EU a potvrdila, že přechod na čistou energii musí být sociálně spravedlivý. V lednu letošního roku zveřejnila EK návrh na **mechanismus** spravedlivé transformace, včetně **nařízení** na vytvoření Fondu pro spravedlivou transformaci (Just transition fund – JTF), který by v nadcházejícím rozpočtovém období (2021 až 2027) měl v rozpočtu EU vyčleněno 7,5 miliardy eur.

Největším příjemcem pomoci by se podle předpokladu mělo stát Polsko s alokací 2 miliardy eur, následované Německem (877 milionů eur) a Rumunskem (757 milionů eur). Česká republika by měla dosáhnout na 581 milionů eur. Počítá se s tím, že finanční prostředky alokované v rámci JTF by členské

státy dále doplnily ze svých zdrojů v rámci Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). V závislosti na výši vnitrostátního spolufinancování by po tomto doplnění odpovídala celková částka minimálně 1,5násobku alokace, ale maximálně jejímu 3násobku. V zájmu zachování kontinuity kohezní politiky by zároveň neměla doplňková podpora překročit 20 % původního fondu.

V květnu letošního roku v souvislosti s plánem na podporu oživení evropského hospodářství po pandemii Covid-19 navrhla Komise navýšit objem financí určených pro JTF na celkovou částku 40 miliard eur. Konkrétně by prostřednictvím nového nástroje **Next Generation EU** (NGEU) získaly projekty dalších 30 miliard eur a částka přidělená z rozpočtu EU se ze 7,5 miliard eur měla navýšit na 10 miliard eur. Tento přístup však zkomplikovala právní analýza Rady EU s odkazem na skutečnost, že finanční prostředky získané z dočasného nástroje NGEU musí být, v souladu s článkem 122 SFEU, důsledně použity na řešení následků pandemie Covid-19. Na tomto základě došla právní služba Rady k závěru, že navrhovaných 30 miliard

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJFond pro spravedlivou
transformaci

eur nelze přidělit členským státům podle kritérií, která odkazují na situaci před pandemií.

Podmíněnost čerpání z JTF

Během mimořádného zasedání Evropské rady v červenci se čelní představitelé vlád a států shodli, že výše finančních prostředků přidělená z rozpočtu EU na období 2021 až 2027 bude činit 7,5 miliardy eur a prostřednictvím dočasného nástroje NGEU získá Fond pro spravedlivou transformaci 10 miliard eur. Zároveň limitovali možnost čerpání z JTF na 50 % vnitrostátní alokace pro ty členské státy, které se dosud nezavázaly plnit cíl dosažení klimaticky neutrální EU do roku 2050. Zbývajících 50 % budou mít tyto země k dispozici po přijetí tohoto závazku. Tento požadavek podmíněného čerpání prosazovala skupina členských států ve složení Dánsko, Francie, Německo, Nizozemsko a Španělsko. Více viz květnový bulletin Energetika v EU.

V reakci na závěry Evropské rady ohledně výše financování stěžejních programů EU, které jsou zaměřeny na oblast klimatu, vč. Fondu pro spravedlivou transformaci, vyslovil

Evropský parlament požadavek na navýšení navrhované částky. Konečná podoba JTF bude proto ještě předmětem jednání v rámci trialogu.

Územní plány spravedlivé transformace

Finanční prostředky Fondu pro spravedlivou transformaci bude možné přidělit na základě tzv. územních plánů spravedlivé transformace, které členské státy vypracují v souladu s integrovanými vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu (NIKEP). Tyto územní plány by měly identifikovat regiony, které jsou transformací nejvíce zasaženy a vymezit pro ně trajektorii transformace do roku 2030. V České republice se aktuálně jedná o tři kraje: Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský.

Zacílení finančních prostředků JTF

Členské státy schválily pozici Rady ohledně zacílení JTF v červnu 2020. V souladu s návrhem Komise podpořily zaměření na hospodářskou diverzifikaci a modernizaci dotčených regionů, včetně rekvalifikace i aktivního začleňování uchazečů o zaměstnání.

Investice mohou směřovat do malých a středních podniků, výzkumu a inovací, či zavádění nových technologií, zejména v oblasti energetické účinnosti a zelených zdrojů energie, digitalizace, oběhové ekonomiky, regenerace a dekontaminace lokalit, dekarbonizace místní dopravy či rekvalifikace pracovníků. Za určitých podmínek je možné z prostředků JTF podpořit v dotčených regionech i investice do velkých podniků. Podmínkou je však schválení na základě územního plánu spravedlivé transformace. České republice v rámci evropského semestru takový postup Komise výslovně doporučila, a to s odůvodněním, že v nejvíce zasažených oblastech bude obtížné nahradit ztráty pracovních míst rozvojem malých a středních podniků. Více viz únorový [bulletin](#) Energetika v EU.

V souladu s původním návrhem Komise zároveň Rada vyloučila investice do výstavby a vyřazování jaderných elektráren, investice související s výrobou, zpracováním, distribucí skladováním nebo spalováním fosilních paliv a investice do tabákových výrobků.

Regiony závislé na uhlí v České republice, Bulharsku, Polsku či Řecku usilují o možnost

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Fond pro spravedlivou transformaci

využít finanční prostředky JTF také na investice do fosilních paliv. Konkrétně mají zájem doplnit odklon od uhlí přechodně zemním plynem a v této souvislosti podpořit zejména projekty zajišťující chybějící infrastrukturu pro dodávky plynu. Tuto pozici se jim podařilo prosadit v Evropském parlamentu ve Výboru pro regionální rozvoj (REGI), který dne 6. července přijal **zprávu** řeckého zpravodaje M. Kefalogiannise (EPP). Členové výboru REGI schválili zahrnutí investic do fosilních paliv (zemního plynu) jako přechodného zdroje energie. V plénu by se o pozici Evropského parlamentu mělo hlasovat na zasedání, které se uskuteční ve dnech 14. až 17. září.

Příslušné nařízení, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci, bude Evropský parlament sice schvalovat až na podzim, paralelně však probíhá příprava plánů pro spravedlivou transformaci v členských státech. V ČR přípravu implementace koordinuje MMR. Byly tedy už zahájeny přípravy plánů spravedlivé územní transformace, která má úzkou vazbu na regionální a územní strategie (zejména RE:START) a na další nástroje (Modernizační fond). V rámci skupiny ČEZ průběžně probíhá projednávání plánů s do-

tčenými kraji a příprava projektových záměrů napříč segmenty skupiny ČEZ.

Kraje zatím obdržely rámcový popis projektových záměrů, jež by bylo možné ve spolupráci s investory realizovat. Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) koordinuje přípravu Plánů spravedlivé územní transformace pro tři dotčené kraje (Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský), které na základě dalšího dialogu a schválení ze strany EK upřesní oblasti podpory a aktivity, které bude možné financovat.

Příprava probíhá dle harmonogramu stanoveném Usnesením vlády ze dne 27. 7. 2020 navazujícím na výsledky Evropské rady. Do konce roku 2020 MMR projedná s EK národní plán spravedlivé transformace, a EK jej pak v rámci notifikace schválí.

Otazník zatím visí nad případnou podporou projektů s technologiemi využívající zemní plyn. Výbor stálých zástupců Rady EU podporu zemního plynu spolu s jakýmkoli dalšími investicemi v oblasti fosilních paliv sice již vyloučil, stejně jako aktuální znění čl. 5 připravovaného nařízení, avšak v Evropském parlamentu bude tato možnost ještě diskuto-

vána. Plyn by totiž mohl hrát významnou roli přechodné technologie v rámci odklonu od spalování uhlí. Skupina ČEZ podporuje zahrnutí zemního plynu do podporovaných oblastí právě alespoň jako přechodně podporovanou technologii.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJJádro jako nízkoemisní
zdroj energie

Udržitelné finance

Posouzení jaderné
energie

JÁDRO JAKO NÍZKOEMISNÍ ZDROJ ENERGIE

V současnosti se v EU vyrábí 27 % elektřiny z jaderné energie. Přitom podíl jádra na výrobě nízkoemisní elektřiny (obnovitelné zdroje a jaderná energie) je zhruba 50 %. Spolu s obnovitelnými zdroji energie považuje Komise i do budoucna jádro za „páteř bezuhlíkové evropské energetické soustavy“.

V důsledku rozhodnutí některých členských států o vyřazování jaderných elektráren bude v následujících letech kapacita výroby jaderné energie v EU klesat. Nicméně Evropská komise předpokládá, že tento trend by se měl změnit do roku 2030, a to v návaznosti na výstavbu nových reaktorů. Ve stejném období se podle předpokladu zvýší poptávka po elektřině, takže podíl elektřiny vyrobené z jádra se do roku 2030 sníží na pětinu a v roce 2050 by měl činit přibližně 15 %. (zdroj PINC a strategická vize **Čistá planeta pro všechny**).

Mezinárodní energetická agentura (IEA) v květnu loňského roku zveřejnila **zprávu**, ve které se zaměřila na roli jaderné energetiky ve vyspělých ekonomikách a na faktory, které výrobu elektřiny z jádra do budoucna ohrožují. Zpráva uvádí, že prudký pokles instalované kapacity výroby elektřiny z jádra může ohrozit plnění klimatických cílů a bez-

pečnost dodávek elektřiny. Proto doporučuje vládám dotčených států věnovat pozornost zajištění investic do stávajících a do výstavby nových jaderných elektráren, což se neobejde bez nezbytné politické podpory. Za jednu z priorit agentura IEA označuje potřebu řešit překážky, které investicím brání.

Jádro jako nízkoemisní zdroj energie

Udržitelné finance

Posouzení jaderné energie

UDRŽITELNÉ FINANCE

Evropská komise odhaduje, že přechod na klimaticky neutrální ekonomiku si vyžádá navýšení investic do energetického systému a související infrastruktury. Konkrétně **uvádí**, že současnou úroveň investic (nyní 2 % HDP) bude třeba zvýšit na 2,8 % HDP (tj. přibližně na 520–575 miliard eur ročně).

Za drtivou většinu těchto investic by přitom měl být zodpovědný soukromý sektor a domácnosti. Evropská komise proto vypracova-

la **akční plán pro udržitelné finance**, který zveřejnila v březnu 2018. Jedním z cílů akčního plánu bylo zavedení společného systému klasifikace, který bude jasně definovat, jaké aktivity jsou z pohledu životního prostředí udržitelné a určí oblasti, kde mohou mít udržitelné investice největší dopad.

Nařízení o taxonomii

Společný klasifikační systém, tzv. taxonomie, je stanoven v **nařízení** pro zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic. Rámec je postaven na šesti environmentálních cílech, přičemž udržitelné aktivity musí přispívat ale-

spoň k jednomu ze šesti stanovených cílů a zároveň výrazně neohrožovat žádný z ostatních cílů (tzv. Do No Significant Harm – DNSH). Nařízení bylo zveřejněno v Úředním věstníku dne 22. června letošního roku.

Delegované akty

Konkrétní kritéria pro screening investic navrhnou Komise v aktech v přenesené pravomoci. S ohledem na šest environmentálních cílů by Kritéria pro aktivity týkající se klimatických změn, tj. (1) zmírňování změn klimatu a (2) přizpůsobení se těmto změnám, měla být přijata do konce letošního roku.

Kritéria pro další čtyři cíle v oblasti životního prostředí, tj. (3) udržitelné využívání a ochrana vody i mořských zdrojů, (4) přechod na oběhové hospodářství, (5) prevence a omezování znečištění a (6) ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů, by měla být přijata do konce roku 2021. Od okamžiku stanovení kritérií v delegovaných aktech pro každou z uvedených oblastí budou mít firmy jeden rok na to, aby se jim přizpůsobily.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJJádro jako nízkoemisní
zdroj energie

Udržitelné finance

Posouzení jaderné
energie

POSOUZENÍ JADERNÉ ENERGIE

Společně s Komisí se na vypracování klasifikace zelených financí podílela skupina technických expertů (TEG), která zveřejnila svoji závěrečnou zprávu v březnu letošního roku. Jadernou energii však experti TEG mezi posuzované činnosti nezařadili.

I když výslovně uznali významný přínos jaderné energie k mitigaci, který posoudili jako evidentní a dobře doložitelný, dospěli k názoru, že co se týká hlediska DNSH, nemohou učinit kvalifikovaný závěr, neboť nemají k dispozici dostatek empirických údajů, zda hodnotový řetězec jaderné energie nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů. V této souvislosti proto doporučili další technické posouzení dopadů jaderného odpadu na životní prostředí.

V reakci na toto doporučení vyzvalo sedm evropských energetických firem, včetně ČEZ, Evropskou komisi, aby vytvořila nezávislou skupinu vědců a odborníků, kteří vyhodnotí, zda je jaderná energie nízkouhlíkovým a udržitelným zdrojem energie. Evropská komise

se následně rozhodla požádat **Společné výzkumné středisko** (JRC) o vypracování technické zprávy o aspektech jaderné energie s ohledem na DNSH.

Tuto zprávu posoudí odborníci na radiační ochranu a nakládání s radioaktivními odpady podle článku 31 **Smlouvy** o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom), jakož i experti na oblast životního prostředí. Očekává se, že zpráva nebude k dispozici dřív, než začátkem roku 2021. Mezitím pokračují práce na delegovaných aktech.

Evropská komise sice v listopadu 2018 označila jadernou energii za zdroj, na kterém spolu s obnovitelnými zdroji bude stát bezuhlíková evropská energetická soustava, krom této proklamace do svých pozdějších sdělení jadernou energii nezahrnuje, resp. o ní mlčí, a to i v tak základním dokumentu jako je strategie EU pro integraci energetického systému. V záměru ke strategii pro vodík Komise deklarovala, že se zaměří na rozvoj obnovitelného vodíku a „jakékoliv další nízkoemisní varianty, pokud se vyplatí“, finální sdělení ale neobsahuje odkaz na výrobu vodíku z elektřiny

ny z jaderných zdrojů, ani vizi malých modulárních reaktorů, ani neodkazuje na dosavadní výzkum pod Euratom. Místopředseda Timmermans, který řídí komisaře, do jejichž portfolia patří zelená agenda, považuje jadernou energii za drahou a Komise usilovně pracuje na tom, aby to dokázala, přičemž u levných obnovitelných zdrojů nepřehlídí k zahrnutí externalit. Provázání s novou mantrou udržitelnosti je další komplikací pro rozvoj jaderné energie a zadní část palivového cyklu je považován velkou částí politických představitelů Evropské komise za nevyřešitelný problém, paradoxně na rozdíl od toxických odpadů. Současná činnost evropských institucí ohledně taxonomie způsobuje prodražování financování jaderných projektů. Bude záviset jen na členských státech, zda se silněji postaví za politickou a finanční podporu jaderné energie. Pandemie koronaviru veřejnou diskusi umlčela a nebylo tak možné otázku udržitelnosti otevřít např. na Evropském jaderném fóru, které se přesouvá na rok 2021. V tu dobu už bude zhodnocení jaderné energie pro taxonomii připravené.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Strategie EU pro vodík

STRATEGIE EU PRO VODÍK

Evropská komise předložila **strategii EU pro vodík** dne 8. července. Ve formě sdělení představuje plán pro zavedení evropského hodnotového řetězce v oblasti čistého vodíku. Během příštích třiceti let by čisté vodíkové technologie měly být využívány ve všech odvětvích, která je obtížné dekarbonizovat, včetně letecké a námořní dopravy, přepravy velkých nákladů, ocelářství či chemického průmyslu.

Čistý vodík představuje jedno z řešení, jak splnit cíl klimatické neutrality do roku 2050. Při spalování vodíku vzniká vedle energetického zisku pouze ekologicky nezávadná voda. V současnosti je však většina vodíku získávána z fosilních paliv, protože výroba čistého vodíku není dosud nákladově konkurenceschopná. Proto Komise zaměřuje úsilí na návrh opatření, která by podpořila investice do výzkumu, výroby a využití tzv. zeleného, resp. obnovitelného vodíku, vyrobeného elektrolýzou při použití obnovitelných zdrojů energie. Zároveň ovšem připouští přechodné využívání nízkouhlíkového vodíku, který zahrnuje vodík, při jehož výrobě se sice používají fosil-

ní paliva, ale s technologií zachycující uhlík a vodík vyráběný elektrolýzou z elektřiny, jejíž výroba produkuje výrazně méně emisí skleníkových plynů než současná výroba z fosilních paliv.

S cílem dekarbonizovat výrobu vodíku předkládá Komise vizi se strategickým cílem na úrovni EU do roku 2024 instalovat elektrolýzery na výrobu obnovitelného vodíku s kapacitou nejméně 6 GW. Výroba by měla ideálně probíhat v blízkosti odběrných center jako jsou rafinérie, ocelárny či závody chemického průmyslu, přičemž elektrolýzery by měly být napájeny přímo z místních zdrojů obnovitelné energie. Zároveň by postupně měla být budována síť vodíkových čerpacích stanic.

Do roku 2030 by se čisté vodíkové technologie měly stát nedílnou součástí **integrovaného energetického systému** s cílem dosáhnout kapacity nejméně 40 GW. Komise očekává, že v této fázi se čistý vodík stane konkurenceschopným z hlediska nákladů na jeho výrobu. Využití čistého vodíku se bude postupně rozšiřovat v rámci zajištění flexibility energetického systému na skladování energie či jako náhrada zemního plynu pro vytápění. Ve třetí fázi, do roku 2050, by technologie výroby

vodíku z obnovitelných zdrojů měly být zavedeny ve velkém rozsahu a rozšířeny do všech odvětví, v nichž je dekarbonizace obtížná.

Evropská aliance pro čistý vodík

S cílem propojit výzkum, průmysl i veřejný sektor Komise současně se zveřejněním strategie oznámila zahájení Evropské aliance pro čistý vodík, která by (po vzoru Evropské bateriové aliance) měla poskytnout koordinaci investic všech zúčastněných stran. Komise předpokládá, že do roku 2030 by se potřebné investice do elektrolýzérů měly pohybovat mezi 24 až 42 miliardami eur, přičemž další investice ve výši 220 až 340 miliard eur budou nezbytné pro související rozšíření výroby solární a větrné energie o kapacitě 80 až 120 GW. Kromě toho další investice budou potřeba do distribučních a skladovacích zařízení a do vodíkových čerpacích stanic, a to v odhadované výši 65 miliard eur.

Finanční nástroje EU vhodné pro investice do vodíku

Četné možnosti financování inovativních projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie a čistého uhlíku poskytne příští víceletý finanční rámec na roky 2021 až 2027. Podpo-

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

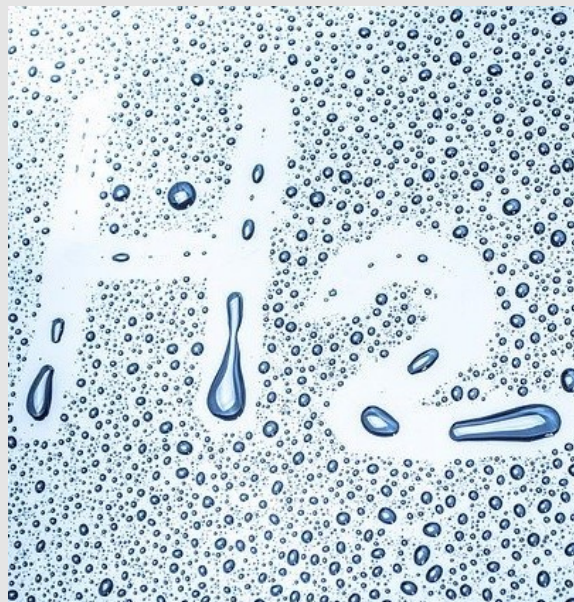
ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Strategie EU pro vodík

ru zavádění čistého vodíku prostřednictvím pobídek pro soukromé investice se silným pákovým efektem poskytne program InvestEU.

V rámci nového nástroje Next Generation EU bude dále k dispozici **facilita na podporu oživení a odolnosti**, ze které mohou členské státy čerpat na základě priorit stanovených v rámci evropského semestru promítnutých do integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a plánů obnovy a odolnosti. S členskými státy bude plány

v oblasti čistého vodíku Komise komunikovat prostřednictvím **Hydrogen Energy Network (HyNet)**.

Kromě toho bude k dispozici Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti, které budou mít v souvislosti s novou iniciativou ReactEU navýšené zdroje. Další možnosti financování se nabízí i prostřednictvím **Fondu spravedlivé transformace**. Z Nástroje na propojení Evropy (CEF) bude možné financovat infrastrukturu pro vodík, přeměnu plynových sítí či vodíkové čerpací stanice.

A v neposlední řadě inovační fond schématu EU ETS by měl podpořit inovační technologie založené na vodíku.

Předpokládané náklady

Vodík z obnovitelných zdrojů, ani vodík z fosilních paliv se zachytáváním CO₂ (technologie CCS) nejsou v současné době v porovnání s vodíkem vyráběným z fosilních zdrojů konkurenceschopné. Náklady na fosilní vodík, které jsou do značné míry závislé na cenách zemního plynu a neodráží náklady na CO₂, činí zhruba 1,5 eur/kg. Náklady na vodík z obnovitelných zdrojů energie se odhadují na 2,5 až 5,5 eur/kg. Nicméně náklady na elektrolyzéry se postupně snižují

a Komise pracuje s předpokladem, že v regionech, kde je elektřina z obnovitelných zdrojů levná, by v roce 2030 měl být zelený vodík konkurenceschopný.

Čistý vodík je vedle obnovitelných zdrojů energie a baterií vnímán jako další z významných nástrojů pro dosažení dekarbonizace ekonomiky. Navrhovaná budoucí řešení však vyvolávají řadu diskusí např. ohledně nákladové efektivity. Rozhodně nebude snadné zavádění případných specifických cílů pro podíl čistého vodíku v energetickém mixu. Pro jeho další rozvoj bude nutné zajistit dostatečné pobídky do rozvoje infrastruktury, včetně již existujících plynárenských soustav. V tomto ohledu bude potřebné provázat vodíkovou strategii s dalšími nástroji a politikami EU, včetně taxonomie. Podpora čistého vodíku by měla vycházet ze situace na trhu, resp. důležitou podmínkou bude jeho konkurenceschopnost. To znamená, že mezi stěžejní ukazatele bude patřit správné nastavení ceny uhlíku, včetně fungujícího systému obchodování s emisními povolenkami EU ETS. Každopádně je pozitivní, že evropské fondy a finanční nástroje EU na čistý vodík myslí již nyní.

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

AMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Energetická účinnost

ENERGETICKÁ ÚČINNOST

Evropská unie nahlíží na energetickou účinnost jako na samostatný zdroj energie. V rámci iniciativy **Čistá energie pro všechny Evropany** si do roku 2030 stanovila cíl pro zvyšování energetické účinnosti ve výši 32,5 % a vyslovila zásadu energetické účinnosti v první řadě, tzv. princip E1st.

Členské státy předložily návrhy svých vnitrostátních cílů pro energetickou účinnost v rámci integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu (NIKEP) na konci roku 2018. V červnu minulého roku Evropská komise provedla jejich hodnocení. V oblasti energetické účinnosti došla k závěru, že rozdíl mezi cílem na úrovni EU a navrhovanými souhrnnými příspěvky je 6,2 procentního bodu (pokud se bere v úvahu primární spotřeba energie) a členskými státy, jejichž příspěvky byly hodnoceny jako nedostačující (vč. ČR), doporučila, aby zvýšily úroveň svých ambicí do roku 2030. Finální **podoba vnitrostátních plánů**.

Energetická účinnost budov

Evropská komise uvádí, že budovy spotřebovávají přibližně 40 % energie v EU a jsou tak největším konzumentem energie v Evropě, přičemž na emisích CO₂ se podílejí z 36 %. Zlepšení energetické náročnosti budov tak může přispět k dosažení energetických a klimatických cílů EU. Konkrétní opatření, jak toho dosáhnout, nastiňuje **revidovaná směrnice o energetické náročnosti budov**.

Komise pod vedením její předsedkyně Ursuly von der Leyenové představila v prosinci loňského roku novou strategii udržitelného rozvoje. Ve sdělení **Zelená dohoda pro Evropu** zaměřila mj. pozornost na sektor stavebnictví, resp. na budovy a jejich energetickou náročnost. Avizovala záměr představit iniciativu renovační vlna, jejímž cílem bude odstranění regulačních překážek, které brání investicím do zvyšování energetické účinnosti budov, a vytvoření podmínek pro zavádění inovativních řešení.

Renovační vlna

V květnu Komise **zveřejnila** tzv. cestovní mapu k iniciativě renovační vlna, kterou hodlá

předložit v říjnu letošního roku. Iniciativa bude mít formu strategického sdělení, které posoudí legislativní i nelegislativní nástroje v oblasti energetické účinnosti budov, aspekty financování a možnosti subsidiarity, tj. místní, regionální, vnitrostátní i unijní úrovně rozhodování. V červnu, s cílem shromáždit zpětnou vazbu zúčastněných stran a učinit iniciativu efektivní, otevřela Komise veřejnou konzultaci.

Renovace stávajících budov vedou ke značným úsporám energie. Nové budovy mají zhruba poloviční spotřebu energií v porovnání s výstavbou před 20 lety. Komise uvádí, že současná míra renovací v EU (cca 1 %) je s ohledem na cíl klimatické neutrality nedostatečná a je třeba ji alespoň zdvojnásobit.

Zacílení na energetickou náročnost budov hodlá Komise pojmout v širším kontextu jako příležitost pro uplatnění obnovitelných zdrojů energie, včetně zavádění technologicky vyspělého dálkového vytápění, využití digitalizace, principů oběhového hospodářství či udržitelné mobility. Zvyšování energetické účinnosti budov může také přispět ke zmírňování energetické chudoby. Podpora stavebnictví zároveň přinese vytváření nových pracovních míst a hospodářské oživení po pan-

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUAMBICE V OBLASTI
KLIMATU - OZE

ELEKTRIFIKACE

ODKLON OD UHLÍ

ROVNÉ PODMÍNKY
PRO JÁDRO

ČAS PRO VODÍK

ÚČINNOST JAKO
ZDROJ

Energetická účinnost

demii Covid-19.

Vzhledem ke skutečnosti, že současné výdaje na energetickou účinnost nejsou dostatečné, hodlá se Komise v iniciativě renovační vlna zaměřit na mobilizaci veřejných i soukromých investic, kterými je dosažení dekarbonizace v sektoru budov do roku 2050 podmíněno. Komise odhaduje, že ročně bude potřeba vynaložit 75 miliard eur na veřejné a 250 miliard eur na obytné budovy.

Skupina ČEZ má v rámci zvyšování energetické účinnosti svých podnikatelských aktivit dlouhodobé zkušenosti s čerpáním veřejné podpory ve formě dotací jak ve stávajícím, tak i minulém programovém období.

Většina projektů na zvýšení energetické účinnosti s největším podílem investovaných prostředků směřovala do teplárenských aktiv (SZTE) dceřiné společnosti ČEZ Teplárenská, a. s. v lokalitách napojených na dodávku tepla pocházející z vysoce účinné kombinované výroby elektřiny a tepla z Elektrárny Ledvice (města Teplice a Bílina). Zajímavým projektem je také konverze SZTE v lokalitě Janské Lázně z páry na horkou vodu.

Další skupinou projektů v oblasti energetické účinnosti, které jsou realizovány v období 2013 - 2020 jsou aktivity zaměřené na snížení energetické náročnosti administrativních budov (nejčastěji objektů ve vlastnictví dceřiné společnosti ČEZ Korporátní služby, s. r. o.), a to buď prostřednictvím standardních technologií jako jsou zateplení vnější obálky budovy a výměna elektrických spotřebičů s vyšší energetickou účinností, tak i výstavbou FVE systémů na střechách těchto budov, které přispějí ke snížení spotřeby primární energie při užívání podpořených bu-

dov.

Všechny výše uvedené projekty byly podpořeny z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Přestože zatím nejsou známy detaily jednotlivých výzev Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost pro aktivity spočívající ve zvyšování energetické účinnosti, je zřejmé, že podpora energetické účinnosti bude i nadále oblastí s dostatečně velkou alokací veřejných prostředků, která zůstane v hledáčku Skupiny ČEZ.

